

J. R.

**Reforma prawa małżeńskiego
międzynarodowego w NRF :
[recenzja artykułu G. Kegela
opublikowanego w "Revue critique
de droit international privé", 1962, nr
4]**

Palestra 7/4(64), 67-68

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

- 5) postarać się o takie osobowe i rzeczowe wyposażenie zespołów (literatura, zbiory orzeczeń, czasopisma itd.), które dawałyby adwokatom możliwość udzielenia rzeczywiście wykwalifikowanej pomocy prawnej,
- 6) ogłosić w sposób jednoznaczny, że najważniejszym kryterium oceny adwokata jest polityczna i zawodowa jakość jego pracy; niezdrowa pogoń za zyskiem, której nie należy lekceważyć, wiedzie często do powierzchowności i rutyniarstwa w wykonywaniu pracy, a w niektórych wypadkach może doprowadzić do zawinonego wyrządzenia szkody klientowi,
- 7) uwypuklić w nowej ustawie o adwokaturze, że adwokat (i zespół) odpowiada za błędną opinię prawną tylko wówczas, gdy dopuścił się przy jej sformułowaniu oczywistego niedbalstwa.

Reforma prawa małżeńskiego międzynarodowego w NRF

jest przedmiotem rozważań G. Kegela w opublikowanym na ten temat na łamach kwartalnika *Revue critique de droit international privé* (nr 4 z 1962 r.) artykule. Autor, członek Niemieckiej Rady Prawa Międzynarowego Prywatnego (*Deutsche Rat für internationales Privatrecht*), po zapoznaniu czytelnika z historią prac Rady, przedstawia kierunki proponowanych w tej materii zmian ustawodawczych.

Przy ocenie przesłanek materialnych zawarcia małżeństwa utrzymuje się właściwość prawa ojczystego, a co się tyczy warunków formalnych — właściwość prawa miejsca zawarcia związku lub ojczystego osób zawierających małżeństwo.

W zakresie rozwodu proponuje się kolejno właściwość prawa państwa,

- 1) którego oboje małżonkowie są obywatelami,
- 2) którego obywatelstwo posiadali jako ostatnie wspólnie, pod warunkiem jednak, że jeden z nich zachował je nadal,
- 3) w którym znajduje się miejsce ich zwykłego pobytu,
- 4) w którym znajdowało się ostatnio wspólne miejsce ich zwykłego pobytu, ale pod warunkiem, że jeden z nich w dalszym ciągu tam przebywa,
- 5) w którym mają miejsce swego pobytu,
- 6) w którym mieli miejsce swego pobytu w czasie trwania małżeństwa.

Właściwość międzynarodową sądów NRF w sprawach małżeńskich proponuje się przyjąć wtedy, kiedy jeden z małżonków:

- 1) ma swoje miejsce zwykłego pobytu w NRF*,
- 2) nie ma miejsca zwykłego pobytu w żadnym państwie, ale przebywa w rzeczywistości w NRF,
- 3) jest obywatelem NRF.

Uznanie zagranicznych orzeczeń sądowych w sprawach małżeńskich jest wyłączone według projektu w następujących wypadkach:

- 1) jeżeli sąd państwa, który wydał orzeczenie, nie był właściwy stosownie do przepisów prawa niemieckiego,
- 2) jeżeli małżonek-Niemiec, który przegrał proces, nie został prawidłowo zawiadomiony o wytoczonym przeciw niemu postępowaniu,
- 3) jeżeli uznaniu orzeczenia sprzeciwiają się dobre obyczaje lub cel prawa niemieckiego.

* Projektodawcy używają terminów „Niemcy”, „Niemiec” itd.

W przeciwieństwie do obowiązującej ustawy projekt nie zawiera przepisów, które wskazywałyby na tryb postępowania, w jakim uznanie zagranicznego orzeczenia ma nastąpić.

Umowy majątkowe małżeńskie w USA

analizuje na podstawie prawa i orzecznictwa stanu Washington R. Brachtenbach na łamach nr 4 z 1962 r. kwartalnika *Washington Law Review*.

Umowę majątkową małżeńską prawo USA traktuje jako czynność o charakterze obligacyjnym i w pewnym sensie spadkowym, a mianowicie jako czynność umożliwiającą przeniesienie prawa przez zmarłego na pozostałego przy życiu współmałżonka. A oto warunki wymagane w tej materii przez ustawę: 1) umowa musi być zawarta pomiędzy małżonkami — w czasie trwania małżeństwa — w formie pisemnej, 2) powinna ona dotyczyć całości lub części wspólnego majątku, istniejącego w momencie zawarcia tej umowy lub uzyskanego później, 3) powinna ona być podpisana własnoręcznie przez obie strony w obecności świadków. Umowa może być rozwiązana lub zmieniona tylko w tym samym trybie co wyżej.

Postanowienia te wywołały szereg wątpliwości, w szczególności w zakresie praw wierzycieli zmarłego małżonka oraz w kwestii wpływu na rozporządzenia ostatniej woli, które szeroko omawia autor artykułu.

Umowy takie znalazły już dość duże zastosowanie w praktyce. Stosuje się je np. w wypadkach własności samochodowej. Również w razie śmierci jednego z małżonków przedstawienie umowy znacznie upraszcza i ułatwia proces o przeniesienie prawa własności na rzecz pozostałego przy życiu współmałżonka. Stąd postulat autora pod adresem Waszyngtońskiego Zrzeszenia Adwokatów o zainicjowanie prac nad opracowaniem ustawy, która by uzupełniła luki obowiązującego prawa, w szczególności w zakresie zabezpieczenia praw wierzycieli.

O polskiej adwokaturze za granicą

We wspomnianym już wyżej numerze czasopisma *Zprawy advokacie* opublikowany został artykuł dra A. Janecka pt. *Dyskusja polskich adwokatów o sytuacji obrońcy w postępowaniu karnym*. Artykuł ten stanowi obszerny (9 str.) opracowanie materiałów zebrania dyskusyjnego zorganizowanego przez Kolegium Redakcyjne „Palestry” w dniu 22.III.1962 r. (opublikowanych w nrze 5 „Palestry” z 1962 r.).

Podkreślając udział w zebraniu wiceministra K. Zawadzkiego, autor obszernie przedstawił tezy referatu prof. A. Dąba oraz głosy uczestników dyskusji, wskazując na to, że zawierają one wiele cennego materiału, który może zainteresować również czechosłowackich adwokatów.

J. R.

VI Krajowy Zjazd Zrzeszenia Prawników Polskich

W dniach 8—10 marca 1963 r. odbył się w Warszawie VI Krajowy Zjazd Zrzeszenia Prawników Polskich.

Na obrady Zjazdu przybyli m. in. kierownik Wydziału Administracyjnego KC PZPR Kazimierz Witaszewski, Minister Sprawiedliwości Marian Rybicki, podsekretarze stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Kazimierz Zawadzki i Jan Pawlak,